

Den 10. april 2007 afgav jeg en opfølgingsrapport om min inspektion den 28. februar 2006 af Statsfængslet i Ringe. I rapporten bad jeg fængslet og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

I den anledning har jeg den 25. juni 2007 modtaget en udtalelse med bilag fra direktoratet, herunder en udtalelse af 14. maj 2007 fra fængslet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 3.7 Besøgslokaler

Jeg noterede mig det oplyste om reovering af besøgsrummene, herunder at der (alligevel) ville blive indrettet et ekstra familierum som talsmændene havde fremsat ønske om under min samtale med dem under inspektionen. Jeg bad om underretning når projektet var gennemført, herunder om indretningen af besøgsrummene.

Statsfængslet har oplyst at “de i skrivelse modtaget den 24.11.06 oplyste ændringer” er gennemført.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har henvist til den beskrivelse af projektet der findes i direktoratets (udaterede) udtalelse af 20. november 2006 til mig. Renoveringen har således ifølge oplysning fra fængslet omfattet maling af besøgsrum, toiletter og gangarealer, opsætning af nye lofter i besøgsrum og i gangarealer, sammenlægning af to rum til et ekstra familierum samt opsætning af vægbelysning i gangarealer.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.9 Arbejdspladser

Jeg anmodede om underretning om hvad der videre skete vedrørende projektet om overdækning af lagergården som direktoratet af økonomiske og sikkerhedsmæssige grunde ville foretrække blev en løsning uden for ringmuren, og som direktoratet ville tage en drøftelse med fængslet om.

Statsfængslet har oplyst at spørgsmålet om overdækning af lagergården sporadisk har været drøftet med direktoratet.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har tilføjet at overvejelserne med hensyn til overdækning af lagergården er på et meget tidligt stade. Direktoratet har i den forbindelse bemærket at fængslet indtil videre vil kunne benytte de relativt gode lagerlokaler i kælderen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.12 Modtage- og sygeafdeling

Jeg anmodede om oplysning om hvad "isolation" på syge- og isolationsafdeling dækker over, og om hvordan/hvor modtagelsen af nye indsatte nu foregår.

Statsfængslet har oplyst at fængslet i tilfælde af pladsmangel på isolationsafdelingen benytter ledige pladser på sygeafdelingen til isolation. Det fremgår endvidere af direktoratets udtalelse at fængslet telefonisk overfor direktoratet har oplyst at fængslet ved isolation mener anbringelse af indsatte i enrum, forhørscele og strafcelle.

Fængslet har desuden oplyst at alle indsatte i dag anvises en almindelig stue ved modtagelsen. Den indsatte arbejdsplaceres umiddelbart hvis det er muligt.

Det normale vil dog være at den indsatte opholder sig på egen stue indtil arbejdstids ophør de første dage indtil arbejdsplacering finder sted dog senest til den førstkommende torsdag. Under anbringelsen på egen stue får de indsatte den samme orientering som da de sad i modtagelsesafdelingen. Den indsatte tilbydes efter ønske celloarbejde i denne periode som honoreres med grundløn.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5.5 Pars muligheder for at sove sammen

Jeg var fra en konkret sag bekendt med at direktoratet den 23. marts 2007 havde godkendt at familiebesøgsrummet kan anvendes som besøgslejlighed med overnatning i nærmere angivne tilfælde, men afventede formel underretning i inspektionssagen fra direktoratet om dette forhold.

Jeg anmodede desuden Statsfængslet i Ringe om at sende mig en kopi af de regler som fængslet ville udarbejde for anvendelsen af familierummet til overnatning.

Direktoratet har oplyst at direktoratet i brev af 23. marts 2007 har givet Statsfængslet i Ringe tilladelse til at familiebesøgsrummet kan anvendes som "besøgslejlighed" således at 1) indsatte par lejlighedsvis kan sove sammen, 2) indsattes ægtefælle/partner der ikke er indsat, kan tillades overnatning sammen med indsatte, og 3) indsattes mindre børn kan tillades besøg med overnatning, som udgangspunkt under ledsagelse af en voksen, forudsat at de sociale myndigheder har vurderet at barnet/børnene vil have gavn af et sådant besøg. Dette er også gengivet i opfølgingsrapporten.

Det fremgår som også nævnt i opfølgingsrapporten af direktoratets tilladelse (som direktoratet har vedlagt kopi af) at der i hvert enkelt tilfælde skal foreta-

ges en konkret vurdering af hvorvidt nævnte besøg er ordens- og sikkerhedsmæssige forsvarlige.

Det fremgår endvidere af tilladelsen at der skulle etableres kameraovervågning på besøgsgangen og elektrisk lås til køkkenet/familiebesøgsrummet således at de indsatte og besøgende fra teknikcentralen kan lukkes ud til toiletbesøg om natten.

Videre fremgår det at direktoratet agtede at undersøge hvilke fordele og ulemper der kan være i forbindelse med børns overnatning i fængsler, herunder ved at konsultere børneeksperter på området.

Direktoratet har videre oplyst at direktoratet har bedt fængslet om at udarbejde lokale regler for anvendelse af familiebesøgsrummet til overnatning og om kvartalsvis at rapportere om erfaringerne med ordningen. Dette fremgår også af tilladelsen.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder fortsat om en kopi af reglerne om anvendelsen af rummet (som jeg går ud fra nu er udfærdiget).

Jeg anmoder desuden om underretning om resultatet af de kvartalsvise underretninger som direktoratet har modtaget indtil videre, og om hvad der videre sker med hensyn til den undersøgelse som direktoratet vil(le) iværksætte om fordele og ulemper ved børns overnatning i fængsler.

Ad punkt 6.4 Vold og trusler

Jeg afventede modtagelsen af den plan for forebyggelse af vold og trusler mod ansatte som fængslet skulle udfærdige.

Direktoratet har oplyst at direktoratet den 14. maj 2007 har modtaget planen som direktoratet samtidig har vedlagt kopi af.

Jeg har noteret mig at fængslet nu har udarbejdet en voldspolitik, og jeg har læst denne igennem. Jeg har i den forbindelse bl.a. noteret mig at det er ledelsen der skal tage stilling til om der skal ske politianmeldelse, at der er nedsat et forebyggelsesudvalg der bl.a. har til opgave at analysere forekommende volds- og trusselsepisoder med henblik på iværksættelse af forebyggelsestiltag og organisatorisk læring, og at voldspolitikken skal evalueres en gang om året.

Ad punkt 6.8 Rygepolitik

Fængslet havde oplyst at der var ved at blive udarbejdet en rygepolitik der ville indebære forbud mod rygning i alle indendørs fællesrum. Rygepolitikken ville blive behandlet i Sikkerheds- og Samarbejdsudvalget inden årets udgang. Jeg bad om underretning om resultatet af Sikkerheds- og Samarbejdsudvalgets behandling af dette spørgsmål.

Fængslet har oplyst at rygepolitikken endnu ikke er iværksat på grund af udskydelse af loven om røgfri miljøer. Rygepolitikken forventedes dog implementeret i august 2007 ved lovens ikrafttrædelse. Fængslet har vedlagt forslaget til rygepolitik til orientering.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at fængslet over for direktoratet har oplyst at der ikke i fængslet har været konkrete anmodninger om at kunne afsone røgfrit eller været klager fra indsatte over røggener.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har samtidig oplyst at direktoratet var ved at udarbejde centralt fastsatte regler i medfør af lov om røgfri miljøer der ville blive udsendt til kriminalforsorgens institutioner i forbindelse med lovens ikrafttræden. Det er sket ved bekendtgørelse nr. 907 af 16. juli 2007 om begrænsning af indsattes ret til at ryge i eget opholdsrum mv.

Jeg har noteret mig det oplyste – og går ud fra at rygepolitikken nu hvor den nye lov om røgfri miljøer er trådt i kraft (den 15. august 2007), er gældende i fængslet som den fremgår af det vedlagte forslag.

Ad punkt 6.9 Belægning mv.

Jeg anmodede om underretning om den ”midtvejsevaluering” som direktoratet i et brev af 9. marts 2006 havde anmodet statsfængslet om at foretage i 1. kvartal 2007.

Statsfængslet har oplyst at projektet er forsinket hvorfor midtvejsevalueringen først forventes udarbejdet i efteråret 2007.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har godkendt en udskydelse af midtvejsevalueringen til 3. kvartal 2007, da statsfængslet har valgt at afvikle en del af lærertimerne i projektet efter sommerferien. Direktoratet forventer derved at opnå et mere fuldstændigt billede af erfaringerne med projektet.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer underretning om evalueringen som jeg går ud fra nu har fundet sted.

Jeg gentog min anmodning til direktoratet om direktoratets bemærkninger til det af fængslet anførte om vanskeligheder med at komme af med særligt vanskelige indsatte. Jeg bad i den forbindelse direktoratet om at overveje om en ændring af proceduren vil kunne afhjælpe dette problem.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

“Direktoratet kan oplyse, at det fremgår af § 15, stk. 1, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1072 af 3. november 2005 om anbringelse og overførsel af personer, der skal udstå fængselsstraf eller forvaring (anbringelses- og overførselsbekendtgørelsen), at afgørelse om overførsel af indsatte mellem ensartede afsonings-

institutioner træffes af institutionens leder eller den, der bemyndiges hertil, efter aftale med den institution hvortil den indsatte agtes overført.

Hvis de to institutioner er uenige om, hvorvidt overførsel skal ske, forelægges sagen for Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, til afgørelse. Forelæggelsen foretages af den institution, som finder, at overførsel skal ske. Dette fremgår af § 15, stk. 3 i anbringelses- og overførselsbekendtgørelsen.

Direktoratet kan endvidere oplyse, at anbringelses- og overførselsbekendtgørelsens § 15, stk. 3 nu vil blive indskærpet over for Klientkontorets sagsbehandlere, således at Statsfængslet i Ringe fremover ikke henvises til selv at løse problemet, såfremt der er uenighed mellem de to institutioner om, hvorvidt overførsel skal ske. Der vil endvidere blive gjort opmærksom på, at der i sager vedrørende særligt vanskelige indsatte med anden etnisk baggrund end dansk kan ske overførsel til andet lukket fængsel efter reglerne i straffuldbyrdslovens § 26, selv om udgangspunktet er, at denne gruppe indsatte placeres i Statsfængslet i Ringe. Der vil ligeledes blive gjort opmærksom på, at sagerne skal behandles hurtigst muligt. Det bemærkes, at sådanne sager kun skønnes at ville forekomme få gange om året.

Endelig skal direktoratet oplyse, at direktoratet på det næste praksismøde mellem fængslerne og direktoratet vil orientere fængslerne om ovenstående.”

Jeg har noteret mig det oplyste – og går ud fra at nævnte indskærpelse mv. nu har fundet sted.

Ad punkt 7.1.6 Kompetence mv. (anvendelse af håndjern)

Jeg tilkendegav at det efter min opfattelse burde fremgå af de elektroniske blanketter om anvendelse af håndjern at rapporten har været gennemset af en afdelingsleder – også selv om rapporten ikke har givet anledning til bemærkninger. Jeg gik ud fra at afdelingslederne vil blive gjort bekendt med min opfattelse, og at de herefter fremover ville gøre notat i rubrikken til ledelsens tilsyn.

Jeg gik i øvrigt ud fra at fængselsinspektøren også fører et løbende tilsyn med anvendelsen af håndjern i fængslet, og at afdelingslederne var (eller ville blive gjort) bekendt med at inspektøren bør inddrages i tvivlsomme sager.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

“
...

Ombudsmanden har imidlertid til grund for sin opfattelse forudsat, at modulet indeholder en fane til brug for ledelsens tilsyn.

Direktoratet kan i den forbindelse oplyse, at det i 2005 blev besluttet, at fanen med ledelsens bemærkninger blev fjernet fra modulerne på områderne for magtanvendelse, håndjern, og observations- og sikringscelle.

Baggrunden for beslutningen var, at der var stor forskel på, hvordan de enkelte institutioner tilrettelagde ledelsens tilsyn på de nævnte områder. Mange institutioner anvendte ikke fanen, fordi tilsynet skete ved papirgennemgang af de enkelte rapporter, orientering på ledermøder eller lignende. Det var og er direktoratets opfattelse, at det ikke er hensigtsmæssigt, hvis man centralt via Klientsystemet fastlægger en bestemt form for tilsyn i form af, at lederen ved hver enkelt sag om magtanvendelse, eller observations- eller sikringscelle skal gå ind i Klientsystemet og anføre sine bemærkninger der, en procedure der af mange institutioner bliver opfattet som særdeles arbejdskrævende.

Der er i de nævnte tre moduler fortsat en fane benævnt 'underretning'. Denne fane anvendes, hvor beslutningen om anvendelse af indgrebet er taget af en anden end den, der efter de lokale kompetenceregler er kompetent til at træffe beslutningen. Den kompetente person skal herefter underrettes, og dette skal altid noteres i underretningsfanen.

Direktoratet skal i øvrigt beklage, at det fejlagtigt er kommet til at fremgå af besvarelsen af den endelige rapport (punkt 7.1.6.), at direktoratet kunne henholde sig til, at det er afdelingslederne, der fører tilsyn med området for anvendelse af håndjern. Direktoratet er enig med det af ombudsmanden på side 34 anførte om, at inspektionens leder bør inddrages under behandlingen af en sag, hvis den konkrete sag giver anledning til tvivl, og at institutionens leder herudover bør føre løbende tilsyn med området.

Direktoratet har gjort statsfængslet opmærksom på dette.”

Jeg har noteret mig at der i de elektroniske blanketter om bl.a. anvendelse af håndjern ikke længere er en fane til ledelsens bemærkninger (som fandtes i de

udskrifter som jeg havde modtaget i sagen om min inspektion af Statsfængslet i Ringe, men som ikke var udfyldt i noget tilfælde) og baggrunden herfor. Jeg foretager mig herefter ikke mere vedrørende spørgsmålet om notat om ledelsens bemærkninger.

Jeg har ligeledes noteret mig direktoratets beklagelse med hensyn til direktoratets tidligere svar vedrørende ledelsens tilsyn, og at direktoratet har gjort fængslet opmærksom på at institutionens leder bør inddrages under behandlingen af sager der giver anledning til tvivl, og at institutionens leder herudover bør føre løbende tilsyn med området.

Ad punkt 7.2.5 Kompetence mv. (anvendelse af magt)

Jeg henviste til det jeg havde anført under pkt. 7.1.6 om fængselsinspektørens tilsyn og inddragelse i konkrete sager der giver anledning til tvivl, og om at det efter min opfattelse burde fremgå af de elektroniske blanketter om anvendelse af magt at rapporten har været gennemset af en afdelingsleder – også selv om rapporten ikke har givet anledning til bemærkninger.

Direktoratet har henvist til svaret vedrørende pkt. 7.1.6.

Jeg henviser ligeledes til det jeg har anført under dette punkt.

Ad punkt 7.3.1 Indledning (udelukkelse fra fællesskab)

I en konkret sag var der oplysning om at en anden indsat samtidig blev ført til isolationsafdelingen. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt der var udarbejdet en rapport herom og i givet fald om en kopi heraf.

Fængslet har fremsendt en kopi af forhørsprotokollen af 21. marts 2005 vedrørende den anden indsatte. Det fremgår bl.a. heraf at denne indsatte ikke

blev udelukket fra fællesskab, men ikendt en disciplinærstraf i form af 5 dages strafcelle.

Jeg har noteret mig det oplyste. (Da denne disciplinærstraf blev givet den 21. marts 2005 ligger sagen uden for den periode som min gennemgang af disciplinærsager omfattede).

Det fremgik tillige af sagen vedrørende udelukkelse fra fællesskab at den indsatte ønskede at klage over afgørelsen. Jeg anmodede om oplysning om (kopi af) udfaldet af klagesagen.

Fængslet har oplyst at den indsatte ikke efterfølgende har indgivet en skriftlig klage, jf straffuldbyrdslovens § 111, stk. 2.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at fængslet efterfølgende den 7. juni 2007 telefonisk overfor direktoratet bl.a. har oplyst at de indsatte mundtligt bliver vejledt om at en klage til direktoratet skal indgives skriftligt.

Direktoratet har herfter anført følgende:

“Det er direktoratets opfattelse, at når en indsat tilkendegiver, at han ønsker at klage over en afgørelse, bør fængslet tage initiativ til at få afklaret, om den indsatte agter at indsende en skriftlig klage, eller om fængslet eventuelt bør være den indsatte behjælpelig hermed.

Direktoratet finder det beklageligt, at fængslet ikke har opfyldt denne vejledningspligt. Direktoratet har gjort fængslet bekendt hermed.

Henset til den lange tid, der er gået, samt til at den indsatte ikke selv efterfølgende har rettet henvendelse til direktoratet om sagen, foretager direktoratet ikke mere i sagen.”

Jeg er enig i det direktoratet har anført og har noteret mig at direktoratet har gjort fængslet bekendt med sin opfattelse. Jeg henleder opmærksomheden på at der ikke er formkrav til indgivelsen af en klage til direktoratet.

Jeg har ingen bemærkninger til at direktoratet af de af direktoratets nævnte grunde ikke foretager sig mere vedrørende den konkrete sag.

Det fremgik desuden af rapporten at funktionæren skubbede den indsatte og den anden indsatte der er omtalt i rapporten. Der var ikke blandt de rapporter som jeg havde modtaget om anvendelse af magt (der omfatter alle de i alt 9 rapporter der var udfærdiget om anvendelse af magt i 2005), rapporter om anvendelse af magt denne dag over for disse to indsatte. Jeg gik derfor ud fra at der ikke var udfærdiget sådanne magtanvendelsesrapporter og anmodede om oplysning om årsagen hertil.

Fængslet har oplyst at der i den konkrete sag ikke er udfærdiget en magtanvendelsesrapport da den udøvede handling ikke skete som led i en magtanvendelse. Fængslet har videre anført at medarbejderens løsningsmodel med at skubbe til de indsatte for at inddrage hash ikke er korrekt og har beklaget dette forhold.

Direktoratet har anført følgende:

“Direktoratet finder, at der i den konkrete sag kunne have været anvendt magt i form af godkendt greb i henhold til straffuldbyrdelseslovens § 62, nr. 3, i forbindelse med, at funktionæren skulle forbi de indsatte med henblik på at sikre bevismaterialet.

Direktoratet kan i øvrigt henholde sig til statsfængslets beklagelse. Direktoratet har gjort fængslet bekendt med ovenstående.”

Også jeg har noteret mig fængslets beklagelse af at der blev skubbet til de indsatte. Jeg går ud fra at fængslet har gjort personalet opmærksom på at skub ikke længere er tilladt som magtmiddel.

Jeg har ingen bemærkninger til det af direktoratet anførte om at der kunne have været anvendt anden form for magt (godkendte greb) i den konkrete situation.

Ad punkt 7.3.5. Parthøring og begrundelse

Jeg udtalte at det var beklageligt at der i flertallet af notaterne ikke var en begrundelse der opfyldte kravene til indholdet heraf i § 5, stk. 5, i bekendtgørelsen om udelukkelse fra fællesskab. Jeg henstillede til fængslet at indskærpe overholdelsen af denne bestemmelse, og jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at fængslet telefonisk den 13. juni 2007 har oplyst at fængslet i nogen tid har været opmærksom på det problem som jeg har påpeget. Der er derfor på fængslets "vagtmestermøder" brugt megen tid på at drøfte hvordan feltet udfyldes korrekt. Det er fængslets opfattelse at kvaliteten af begrundelserne som følge heraf er højnet siden mit besøg. Inspektøren vil dog løbende følge udviklingen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste, herunder at inspektøren løbende vil følge udviklingen, til efterretning.

Ad punkt 7.4.1 Indledning (disciplinærsager)

Det fremgår af en oversigt som fængslet har udarbejdet om delegation af kompetence, at en fængselsfunktionær "der gør selvstændig tjeneste" kan ikende advarsler og bøder efter disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6. Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt en fængselsfunktionær på prøve der havde underskrevet bødeforlæg i 2 tilfælde, opfyldte denne betingelse.

Statsfængslet har oplyst at den pågældende funktionær på daværende tidspunkt gjorde selvstændig tjeneste.

Direktoratet har henholdt sig til det af fængslet anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.4.5 Parthøring og begrundelse

Jeg gentog mit spørgsmål om hvorvidt en nøgle der blev fundet på en indsats stue, blev udleveret til den indsatte eller efterladt på stuen efter aflåsningen heraf. Hvis nøglen blev medtaget efter undersøgelsen af stuen med henblik på udlevering til den indsatte, anmodede jeg om oplysning om hvorvidt den var blevet udleveret da den indsatte senere samme dag oplyste at den var forsvundet.

Jeg anmodede samtidig om oplysning om hvornår låsen i døren til stuen blev skiftet.

Fængslet har oplyst at indsattes nøgle ikke blev udleveret til indsatte efter stueundersøgelsen. Fængslet erindrer ikke hvornår låsen blev udskiftet, men har oplyst at det er fængslets praksis at udskifte låse umiddelbart efter, at den indsatte oplyser at en nøgle er mistet.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at fængslet telefonisk den 7. juni 2007 supplerende over for direktoratet har oplyst at nøglen er udleveret til den indsatte på eget ansvar. Fængslet kan ikke erindre episoden, men hvis nøglen lå på den indsattes stue da undersøgelsen fandt sted, ville den ifølge fast praksis være forblevet der. Fængslet husker heller ikke om den indsattes stue var aflåst, da undersøgelsen skulle finde sted.

Statsfængslet har videre oplyst at døren ind til den indsattes stue efter undersøgelsen blev aflåst med fængslets nøgle (et ekstra nøglehul som alene fængslet har adgang til). Fængslet har herudover oplyst at fængslet ikke opbevarer ekstranøgler af de indsattes nøgler, men at fængslet har en hovednøgle der virker til alle de indsattes stuer.

Endelig har fængslet oplyst at i de tilfælde hvor en indsat oplyser at have mistet sin nøgle, vil låsen blive skiftet senest to dage efter.

Direktoratet har henholdt sig til det af fængslet anførte med den tilføjelse at det er sædvanlig praksis at de indsatte anmoder personalet om at låse døren når de er væk fra afdelingen, indtil låsen er udskiftet.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at det er fængslets faste praksis ikke at medtage nøgler der findes på stuerne. Jeg lægger derfor til grund at nøglen ikke er medtaget i det konkrete tilfælde. Mit andet spørgsmål er dermed bortfaldet.

Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Opfølgning

Jeg afventer underretning om de regler der udfærdiges om anvendelse af familierummet, om resultatet af de kvartalsvise underretninger som direktoratet har modtaget vedrørende denne anvendelse, og om hvad der videre sker med hensyn til den undersøgelse som direktoratet vil(le) iværksætte om fordele og ulemper ved børns overnatning i fængsler. Jeg henviser til pkt. 5.5.

Jeg afventer ligeledes underretning om resultatet af midtvejsevalueringen, jf. pkt. 6.9.

Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet i Ringe, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i Statsfængslet i Ringe.